

Multiple Myelom

Hastalar için VMP
Kemoterapisi

VMP

Multipl Miyelom tedavisi için

VMP kemoterapisi nasıl uygulanır ve olası yan etkileri nelerdir.

VMP

Kemoterapi tedavinize VMP adı verilmektedir. Multipl miyelomu tedavi etmek için yaygın olarak kullanılmaktadır ve başka hastalıkların tedavisi için de kullanılmıştır. VMP üç ilaçtan oluşmaktadır:

- bortezomib
- melfalan
- prednizon

Bortezomib proteazom inhibitörü denen yeni bir tür ilaçtır, melfalan bir kemoterapi ilacıdır ve prednizon ise bir kortikosteroiddir. Bu üç ilacın birlikte kullanılması anormal (miyelom) hücrelerin gelişmesini yavaşlatır veya durdurur ve nihayetinde kanser hücrelerinin büzülmesi ve ölmesine neden olur.

Tedaviye Başlamadan Önce Neleri Bilmem Gerekli?

Doktorunuza almakta olduğunuz tüm reçeteli ilaçlar ve besin takviyeleri, vitaminler, bitkisel ilaçlar ve homeopatik ilaçlar dahil, reçetesiz ürünleri mutlaka bildirin.

Bu ilaçları aldığınız sürece etkili bir doğum kontrol yöntemi kullanın. Kemoterapi ilaçları cenine zarar verebilirler, bu nedenle doktorunuza siz veya eşinizin gebe kalması halinde bunu derhal bildirin.

Tedavi sırasında bebek emzirmekten kaçının. Prednizon anne sütüne geçer ve çocuğunuzun gelişimini etkileyebilir. Diğer ilaçların anne sütüne geçip, geçmediği bilinmemektedir.

Bazı kemoterapi ilaçları kısırlığa neden olabilir. Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünüyorsanız, seçenekleriniz ile ilgili olarak doktorunuzla konuşun.

Doktorunuzun onayı olmaksızın, tedavi görmekte iken, herhangi bir bağışıklık artırıcı uygulama veya aşı yaptırmayın.

Kemoterapi bazen vücudunuzdaki sodyum, potasyum ve magnezyum gibi elektrolitlerin miktarında değişikliklere neden olabilir. Doktorunuz bu değişiklikler açısından kanınızı kontrol edecek ve tespit ettiği sorunları tedavi edecektir.

VMP Tedavisine Başlamadan Önce Neleri Bilmem Gerekli?

Bortezomib elleriniz ve ayaklarınızdaki sinir hücrelerinin bazılarının düzgün olarak çalışmalarını durdurabilir. Bu duruma nöropati denmektedir (bakınız, "Olası Yan Etkiler Nelerdir?"). Bortezomib ile tedaviye başlamadan önce sizde bu durum mevcut ise, ağır nöropati gelişmesi riskiniz daha fazladır. Bu sorun, tedavi tamamlandıktan sonra genellikle birkaç ay içinde yavaşça düzeler. Elleriniz veya ayaklarınızda hissizlik, karıncalanma, ağrı veya yanma hissi gelişirse, bunu doktorunuza bildirin.

Bortezomib kan basıncı düşüklüğüne neden olabilir. Düşük kan basıncı veya bayılma öykünüz varsa veya kan basıncınızı düşürmek için ilaçlar almaktaysanız, bunu doktorunuza bildirin. Dehidrate olursanız (*sıvı kaybederseniz*) düşük kan basıncı gelişmesi riskiniz artar. Tedaviniz sırasında bol miktarda kafeinsiz içecekler tüketin ve sersemlik, baş dönmesi hissederseniz veya bayılma nöbetleri yaşarsanız, doktorunuza bildirin.

Bortezomib kalp işlevlerinizde sorunlar ve kalp yetmezliğine neden olabilir. Bu yan etki kalp hastalığı öyküsü bulunan hastalarda daha sık olabilir, ancak nadir olgularda kalp hastalığı öyküsü bulunmayan hastalarda da ortaya çıkabilir. Kalp hastalığınız varsa veya tedavi sırasında nefes darlığı, öksürük, eller veya ayaklarda şişme veya düzensiz kalp atımı yaşayacak olursanız, bunu doktorunuza bildirin.

Nadir olgularda, bortezomib ve melfalan akciğer yetmezliği dahil, akciğer sorunlarına neden olabilir. Nefes darlığı, inatçı öksürük veya soluk alma güçlüğü gelişirse, bunu doktorunuza bildirin.

Bortezomib ve melfalana bağlı kalp ve akciğer sorunları şiddetli yaşamı-tehdit edici olabilir.

Nadir olgularda bortezomib reverzibl posterior lökoensefalopati sendromu veya RPLS denen bir yan etkiye neden olabilir. RPLS bir sinir sistemi bozukluğudur ve nöbetler, yüksek kan basıncı, baş ağrıları, yorgunluk, zihin karışıklığı veya görmede değişikliklere neden olabilir. Bu belirtilerden herhangi birisi varsa, doktorunuza bildirin. Sizde RPLS gelişecek olursa, tedaviyi kesmeniz gerekecektir.

Bortezomib tümör lizis (*erime*) sendromu veya TLS denen bir yan etkiye neden olabilir. TLS çok sayıda kanser hücresi aynı anda öldüğünde ortaya çıkar. Bu böbreklerinize ve vücudunuzdaki diğer organlara zarar verebilir. Bu yan etkiyi önlemek için size bir ilaç verilebilir. Tedavinizin ilk haftaları sırasında bolca su veya kafeinsiz içecekler içmelisiniz.

Bir karaciğer hastalığı veya karaciğer fonksiyonlarında azalma öykünüz varsa, bunu doktorunuza bildirin. Bortezomibe bağlı yan etkiler riski karaciğer fonksiyonları bozuk olan kişilerde daha yüksektir. Nadir durumlarda, bortezomib karaciğer yetmezliği dahil, karaciğer sorunlarına neden olabilir. Bu yan etki genellikle tedavi sırasında çok sayıda ilaç alan hastalarda ortaya çıkar. Doktorunuz tedaviniz sırasında karaciğerinizi kontrol edecek ve almakta olduğunuz dozun değiştirilmesi veya kesilmesi gerekir, gerekmediğine karar verecektir.

Bortezomib ve prednizon kan şekeri düzeyinizin, özellikle de diyabetiniz varsa, yükselmesine neden olabilir. Kan şekerinizin kontrolü için,

tedaviniz sırasında düzenli kan veya idrar tetkikleri yaptırmanız gerekebilir. Çok susamaktaysanız, alışılmıştan fazla idrara çıkmaktaysanız veya diyabetiniz varsa, bunu doktorunuza bildirin. Doktorunuz tedaviniz sırasında kan şekerinizi daha sık olarak kontrol etmeniz gerekip, gerekmediğini size söyleyecektir.

Çok nadir olgularda, bortezomib, melfalan ve prednizon alerjik reaksiyonlara neden olabilirler. Tedavi görmekte iken ateşiniz, soğuk terlemeleriniz, nefes darlığı, göğsünüzde sıkışma, dil veya yüzünüzde şişme, hızlı kalp atımı veya sırt ağrınız olursa, hemen doktorunuza bildirin.

Bortezomib sıklıkla tedavinin ilk gününde ateşe neden olur. Bu ateş genellikle 24 saat içinde ortadan kalksa da, bazen bir enfeksiyonun belirtisi olabilir. 38.06 C⁰ veya üzerinde ateşiniz olursa, doktorunuza arayın.

Böbrek hastalığı veya böbrek fonksiyonları kötü durumda olanlar melfalana bağlı yan etkiler açısından daha yüksek bir risk altında olabilirler. Daha önce böbrek problemleri yaşadysanız, bunu doktorunuza bildirin.

Nadir olgularda, melfalan tedaviden yıllar sonra ikincil kanserler veya lösemiye neden olabilir.

Prednizon midenin koruyucu tabakasını azaltarak, mideyi mide asidinin tahrişine daha yatkın kılabilir. Nadir olgularda, bu midede kanayan yaralar veya perforasyona (midede bir delik) yol açabilir. Hazımsızlık veya başka mide sorunlarınız mevcutsa, bunu doktorunuza bildirin. Bu semptomları gidermek için size ilaç verilebilir.

Prednizon enfeksiyon riskinizi artırabilir ve ateş gibi enfeksiyon belirtilerinin tespitini güçleştirebilir. Herhangi bir enfeksiyon belirtisi yaşadığınızda, derhal doktorunuza bildirin (bakınız “Olası Yan Etkiler Nelerdir?”). Sizde oküler herpes simpleks (*gözde herpes virüsüne bağlı enfeksiyon*) adı verilen bir enfeksiyon mevcut ise, prednizon kullanmak kornea perforasyonu (korneada bir delik oluşması) riskinizi artırabilir. Sizde bu enfeksiyon mevcutsa, bunu doktorunuza bildirin.

Bir ruhsal sağlık tablosu nedeniyle tedavi görmekteyseniz, bunu doktorunuza bildirin. Prednizon ve bortezomib kullanılması ruhsal sorunları kötüleştirebilir. Prednizon duygudurum dalgalanmaları, kişilik değişiklikleri, uykusuzluk, coşku hisleri ve nadir olgularda şiddetli depresyona neden olabilir. Bortezomib kendinizi kaygılı, huzursuz veya şaşkın hissetmenize neden olabilir. Kendinizi çökkün hissederseniz veya intihar düşünceleriniz olursa, derhal doktorunuza bildirin.

Tedaviniz, aşağıdakiler dahil, diğer maddeler ile etkileşebilir:

- Fenitoin, fenobarbital veya karbamazepin
- Rifabutin , rifampin veya isoniazid
- Klaritromisin, eritromisin veya telitromisin
- Amiodaron
- Verapamil veya diltiazem
- Ketokonazol, flukonazol, itrakonazol, vorikonazol veya posakonazol
- Atazanavir, indinavir, nelfinavir , ritonavir veya sakuinavir gibi HIV tedavisi için kullanılan ilaçlar
- Aprepitant
- Fluvoksamin
- Aspirin, ibuprofen veya naproksen gibi non-steroidal anti-enflamatuvar ilaçlar
- Warfarin
- Dıgoksin
- Furosemid veya diğer diüretikler
- Siklosporin, sirolimus veya takrolimus
- Miyastenya gravis adı verilen bir rahatsızlığı tedavi etmek için kullanılan, neostigmin gibi ilaçlar
- Kolestiramin
- St. John Otu (*Sarı kantaron*)
- Greyfurt suyu veya yıldız meyvesi (*carambola*)

Lütfen bu listenin bir özet olduğunu ve tüm olası ilaç etkileşmelerini içermediğini unutmayınız. Tedaviniz ile etkileşebilecek herhangi bir ilaç almaktaysanız, doktorunuzla temasa geçin.

Aşağıdaki koşullar söz konusu ise, VMP tedavisi almamalısınız:

- Emziriyorsanız.
- Melfalan, prednizon, bortezomib veya bu ilaçların herhangi bir bileşenine alerjiniz varsa.
- Ciddi türde bir mantar enfeksiyonunuz olduğu söylendiyse.
- Geçmişte melfalan aldıysanız ve multipl miyelom hastalığınızın tedavisi olarak işe yaramadıysa.

- Bor veya mannitole alerjiniz olduğu söylendiyse.

Tedavi Nasıl Uygulanmakta?

Bortezomib bir toplardamara enjeksiyon yolu ile verilmektedir. Alacağınız doz kilonuz ve boyunuza göre belirlenecektir. Doktorunuz ne sıklıkla bortezomib alacağınızı ve toplam tedavi sayınızı belirleyecektir.

Melfalan ve prednizonu ağızdan alacaksınız. Alacağınız dozlar kilonuz ve boyunuza göre belirlenecektir. Bir melfalan dozunu atlar ve aynı günde hatırlarsanız, hatırlar hatırlamaz bu dozu alın. Bir dozunuzu almayı gün boyu unutacak olursanız, bir sonraki dozu ne zaman almanız gerektiğini doktorunuza sorun. İki dozu aynı anda almayın. Melfalanı tam size söylendiği şekilde almanız önem taşımaktadır. Doktorunuzla konuşmadan ilaç almayı bırakmayın veya ilaç dozunuzu değiştirmeyin.

Prednizonu tam size söylendiği şekilde almanız önem taşımaktadır. Mide tahrişi ihtimalini azaltmak için, prednizonu yiyeceklerle birlikte alın ve alkol içmeyin. Bu ilacı düzenli olarak, her gün aynı saatte kullanın. Bir dozu atlayacak olursanız, hatırlar hatırlamaz bu dozu alın ve ardından doktorunuzla temasa geçerek, bir sonraki dozu ne zaman almanız gerektiğini sorun.

Tedavinizi almadan önce, size bulantı ve kusmayı önlemeye ve kontrol altına almaya yardımcı olacak ilaçlar verilebilir. Bu ilaçlar ağızdan veya bir toplardamara enjeksiyon şeklinde verilebilirler.

Melfalanı buzdolabında saklayın. Mümkünse yiyecek ve içeceklerden ayrı bir gözde tutun. Prednizonu oda ısısında tutun. Bu ilaçları çocuklar ve evcil hayvanların ulaşamayacağı bir yerde muhafaza edin. Melfalan ışıktan korunmalıdır, bu nedenle hemen kullanmadan öncesine dek hapları ambalajından çıkartmayın.

Çok fazla melfalan veya prednizon alacak olursanız, hemen doktorunuz, yerel zehirlenme merkezi veya acil servis ile temasa geçin.

İlaçlarınızı başkaları ile paylaşmayın. Bu ilaçları başkaları ile paylaşmak zararlı olabilir.

Hangi Durumlarda Doktorumu Aramalıyım?

Aşağıdaki belirtilerden herhangi birisini yaşadığınızda, hemen doktorunuzu arayın:

- Titreme, ürperme veya 38.06 C° veya üzeri ateş
- Alışılmadık kanama, kolayca morluk oluşması veya derinizde iğne başı gibi kırmızı noktalar oluşması
- Şiddetli, kanlı veya saatler süren kusma
- Ağrılı veya sık idrara çıkma veya idrarınızda kan bulunması
- Günde ilave dört kez bağırsak hareketine yol açan ishal, bir günden uzun süren ishal, gece ishali veya ateş, kramplar veya kanlı dışkı ile birlikte ishal
- Düzensiz veya hızlı kalp atımı, göğüs ağrısı, göğüste sıkışma, nefes darlığı veya inatçı öksürük
- Ani kilo alma veya karında, ellerde veya ayaklarda şişliğe neden olan ciddi sıvı tutulması
- Yemek yiyememek veya kilo kaybı
- Nöbetler, şiddetli baş ağrıları, şaşkınlık hali veya bulanık görme
- Baş dönmesi veya sersemlik hissi
- İntihar düşünceleri

Olası Yan Etkiler Nelerdir?

Tüm ilaçlar yan etkilere neden olabilirler, ancak herkes her bir ilaca farklı tepki verir. Aşağıdaki tablo, tedaviniz ile ortaya çıkabilecek olası yan etkileri, bunların nasıl farkına varabileceğinizi ve belirtileri nasıl en aza indirebileceğinizi ve olası tedavilerini göstermektedir. Yan etkiler, ne sıklıkla ortaya çıktıklarına göre gruplandırılmıştır: Sık (hastaların yüzde 25'inden fazlasında ortaya çıkan), Daha az sıklıkta (hastaların yüzde 5 ila 25'inde ortaya çıkan) veya Nadir (hastaların yüzde 5'inden azında ortaya çıkan).

Yan Etki	Yan Etki Nasıl En Aza İndirilebilir	Olası Tedaviler
Enfeksiyon Riski (Sık) Ateş ve ürpermeler Ağrılı idrar yapma Boğaz ağrısı ve öksürük Burun tıkanıklığı Bir yara yerinde derinin şişmesi veya kızarması	Ellerinizi sık yıkayın. Dişlerinizi her gün fırçalayın ve diş ipi ile temizleyin. Kesikleri hemen sıcak su, sabun ve antiseptik ile temizleyin. Akyuvar sayınız düşük olduğunda, kalabalıktan ve soğuk algınlığı veya başka rahatsızlıkları olan kişilerden uzak durun.	Akyuvar sayınızı arttırmak için size ilaçlar verilebilir. Enfeksiyonu tedavi etmek veya önlemek için size bir antibiyotik verilebilir. Doktorunuz dozunuzu düşürebilir veya daha ileri tedaviyi erteleyebilir

<p>Kanama (Sık) Alışılmadık kanama, kolay morluk oluşması Siyah veya katran-benzeri dışkı İdrarda kan Deride iğne başı gibi kırmızı noktalar Dişeti kanaması veya burun kanaması</p>	<p>Aspirin ve aspirin-benzeri ibuprofen gibi ilaçlardan kaçının. Jilet ve tırnak makası gibi keskin nesnelere kullanırken dikkatli olun. Kesik, şiş ve çürümelere neden olabilecek faaliyetlerden kaçının.</p>	<p>Trombosit sayınızı arttırmak için size ilaçlar verilebilir. Doktorunuz dozunuzu düşürebilir veya daha ileri tedaviyi geciktirebilir.</p>
<p>Nöropati (Sık. Semptomlar genellikle hafif ila orta şiddettedir, ancak ileri şiddette de olabilir.) Eller veya ayaklarda uyuşma veya karıncalanma hissi Kas krampları Denge kaybı Düğme ilikleme veya nesnelere ele almakta güçlük El ve ayak parmaklarının uçlarında sıcak veya soğukun farkına varabilmekte azalma İşitme güçlüğü</p>	<p>Soğuk veya aşırı sıcaktan kaçınmaya çalışın. Tek parmaklı veya normal eldiven, çorap ve eşarp takın. Parmaklarınız hissiz ise, keskin nesnelere dikkatli olun. Sıcak kahve fincanı, tencere tava ve bulaşık suyuna dikkat edin –yanıncaya dek ısıyı hissedemeyebilirsiniz. Kendinizi dengesiz hissediyorsanız, merdivenler ve duşta dikkatli olun.</p>	<p>Doktorunuz dozunuzu düşürebilir veya daha ileri tedaviyi geciktirebilir.</p>
<p>Bulantı/Kusma (Sık. Semptomlar genellikle hafiftir, ancak orta şiddette olabilir.) Kusacak gibi veya midenizi bozmuş gibi hissetmek</p>	<p>Az, sık öğünler halinde, hafif yiyecekler – muz, pilav, elma püresi ve kızarmış ekmek gibi – tüketin. Yiyecekleri soğuk veya oda ısısında olarak tüketin ki, yiyeceklerin kokusu sıkıntı yaratmasın. Kızarmış, baharatlı veya yağlı gıdalardan kaçının. Yavaş yiyin ve için. Gün boyu bol miktarda sıvı için, ancak şişkinlik oluşturmasından kaçınmak için, öğünler sırasında az miktarda sıvı için.</p>	<p>Size bulantı ve kusmayı azaltmaya yarayacak ilaçlar verilecektir.</p>
<p>İshal (Sık. Semptomlar genellikle hafif ila orta şiddettedir, ancak ağır da olabilir) Günde birkaç kez gevşek veya sulu dışkı Karında kramplar, gaz ve şişkinlik</p>	<p>Az, sık öğünler halinde, hafif yiyecekler – muz, pilav, elma püresi ve kızarmış ekmek gibi – tüketin. Kafein; alkol; çiğ meyve ve sebzeler; çiğ yumurtalar, az pişmiş etler; baharatlı, yağlı gıdalar; süt ve süt ürünleri; fasulye ve diğer bakliyat gibi gaza neden gıdalar; yüksek lif ve yüksek yağ içeren gıdalar; iki saatten fazla buzdolabı dışında kalmış gıdalar (yumurtalı yemekler ve krema veya mayonezli gıdalar için bir saat); müshil ilaçlar; ve dışkı yumuşatıcılardan kaçının.</p>	<p>Her gün sekiz ila on bardak berrak sıvı için. Doktorunuz ishal tedavisine yardımcı olması için ilaç reçete edebilir.</p>
<p>Kabızlık (Sık. Semptomlar genellikle hafiftir, ancak orta şiddette de olabilir.) Bir ila iki gün süreyle bağırsak hareketinin olmaması Küçük, sert, kuru dışkı Şişkinlik, gaz, kramplar ve ağrı</p>	<p>Bağırsaklarınızı gevşetmeye yardımcı olması için bol miktarda sıvı için. Ağız yaralarınız yoksa, ılık veya sıcak sıvılar için. Doktorunuz kepek, sebze, tam buğday ekmeği ve meyve gibi liften zengin gıdalar yemenizi önerebilir. Müshil olarak etki eden kuru erik veya kuru erik suyu deneyin. Egzersiz bağırsakların gevşemesine yardımcı olabilir.</p>	<p>Doktorunuz bir dışkı yumuşatıcı önerebilir.</p>

Diğer Olası Yan Etkiler Nelerdir?

Aşağıdaki tablo bu tedavideki her bir ilaçla görülen ilave yan etkileri listelemektedir. Tüm olası yan etkileri göstermemektedir. Daha fazla bilgi için, doktorunuzla görüşün.

Sık Görülen Yan Etkiler	Daha az Sıklıktaki Yan Etkiler	Nadir Görülen Yan Etkiler
Bitkinlik	Deri renginde değişiklikler Göz enfeksiyonları, glokom veya kataraktlar Zona (semptomlar vücudun bir kısmı veya bir tarafında ağrı, yanma ve kaşıntıyı ve ardından gelen kırmızı döküntüler ve veya kabarcıkları içerir) Pnömoni (<i>zatürree</i>) Güçsüzlük Karın, kemik, el, ayak, eklem veya sırt ağrısı Kas ağrısı veya krampları Soğuk algınlığı belirtileri Dehidratasyon (<i>sıvı kaybı</i>)	Kan pıhtısı Enjeksiyon yerinde ağrı veya kızarıklık İşitmede azalma Hepatit (<i>karaciğer iltihabı</i>)

Hematoloji Uzmanlık Derneđi

Adres : Atatürk Bulvarı
169/40 Bakanlıklar Ankara
Tel : 0-312-4257952

web: www.hematoloji.org.tr

e-mail: bilgi@hematoloji.org.tr

